

MAŁOPOLSKI PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY

Kraków, dnia 10 kwietnia 2020 r.

NE.9011.4.115.2020

Prezydenci Miast Starostowie Powiatów

- wg rozdzielnika -

Dotyczy: środków ochrony indywidualnej

Szanowni Państwo,

w uzupełnieniu dzisiejszej wideokonferencji z udziałem Wojewody Małopolskiego i Państwa, a także w nawiązaniu do mojego pisma znak: NE.9011.4.115.2020, przekazanego Państwu w dniu 8 kwietnia 2020 r., uprzejmie informuje, iż dobór indywidualnej odzieży ochronnej zależy od **faktycznego stopnia narażenia** osoby opiekujące się pacjentem chorym na COVID-19, podejrzanym o tę chorobę lub tylko bezobjawowo zakażonym SARS-CoV-2. Szczegółowe informacje dot. środków ochrony indywidualnej zawarte są w przedstawionych poniżej materiałach tj.:

- „Wskazówki WHO dotyczące racjonalnego używania środków ochrony indywidualnej przed COVID-19” <https://www.mp.pl/covid19/ochrona/230881,wskazowki-swiatowej-organizacji-zdrowia-dotyczace-racjonalnego-uzywania-srodkow-ochrony-indywidualnej-przed-covid-19>;
- Informacje GIS dotyczące produktów wykorzystywanych podczas zwalczania COVID-19 <https://www.gov.pl/web/zdrowie/informacje-dotyczace-produktow-wykorzystywanych-podczas-zwalczania-covid-19>

Ponadto w załączeniu przesyłam stanowisko Konsultanta Krajowego w dziedzinie chorób zakaźnych pana prof. dr. hab. n. med. Andrzeja Horbana, dotyczące odzieży

---

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Krakowie
31-202 Kraków, ul. Prądnicka 76
www.wsse.krakow.pl e-mail: wsse.krakow@pis.gov.pl
adres skrytki na ePUAP: /wssekrakow/skrytka
centrala tel.: (+48) 12 25 49 400, 12 25 49 555
sekretariat MPWIS tel.: (+48) 12 25 49 500, fax: (+48) 12 41 62 093
REGON: 000297394 / NIP: 677-10-27-767

---

niepodlega

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

ochronnej (załącznik 1), zalecenia dotyczące postępowania z chorymi zakażonymi (załącznik2) oraz minimalny zestaw środków ochrony indywidualnej (ECDC) (załącznik 3). Powyższe materiały zawierają informację dla pracowników ochrony zdrowia oraz osób opiekującymi się osobami podejrzanymi o zakażenie i zakażonymi COVID-19.

Z poważaniem

Małopolski Państwowy
Wojewódzki Inspektor Sanitarny

lek. wet. Jarosław Foremny

Dokument podpisany elektronicznie

Załączniki:

1. Stanowisko Konsultanta Krajowego w dziedzinie chorób zakaźnych
2. Zalecenia Konsultanta Krajowego w dziedzinie chorób zakaźnych i Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczące postępowania z chorymi zakażonymi
1. Minimalny zestaw środków ochrony indywidualnej (ECDC)

Rozdzielnik:

1. Prezydent Miasta Krakowa
2. Prezydent Miasta Nowego Sącza
3. Prezydent Miasta Tarnowa
4. Starostowie Powiatów w woj. Małopolskim

Do wiadomości:

Wojewoda Małopolski

Ref. spr. A. Jagaczewska , tel.: 12 25 49 451

Kombinezony/Fartuchy/ (odzież ochronna)

produkt o cechach ochronnych, chroniących przed czynnikami biologicznymi:

- powinien spełniać wymagania normy EN 14126 dotyczącej odzieży ochronnej według co najmniej wyszczególnionych warunków:
  1. odporność na przenikanie skażonej cieczy pod wpływem ciśnienia hydrostatycznego - klasa 4 i wyższa,
  2. odporność na przenikanie czynników infekcyjnych pod wpływem mechanicznego kontaktu z substancjami zawierającymi skażone ciecze – klasa 4 i wyższa,
  3. odporność na przenikanie skażonych ciekłych aerozoli – klasa 2 i wyższa
- fartuch wiązany z tyłu na troki z dodatkowym górnym zapięciem na przylepiec, lub kombinezon ochronny najlepiej typ 4 wg klasyfikacji zgodnie z EN 14605
- rękawy z elastyczną silikonową taśmą zabezpieczającą,
- wykonany z materiału minimum 1 klasy palności,
- wykonany z barierowej włókniny polipropylenowej SMS, bez zawartości lateksu, polietylenu i celulozy do procedur wysokiego ryzyka,
- szwy, połączenia trwałe i rozdzielne płaskie,
- rozmiar L i XL – kolor żółty lub niebieski,
- pakowany w indywidualne opakowanie
- oznakowanie zawierające informację, że produkt może być użyty wyłącznie w okresie podwyższonego zagrożenia epidemicznego i epidemii nie dłużej jednak niż w ciągu 30 dni od dnia zakończenia stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 oraz dane producenta (nazwa, adres).

KONSULTANT KRAJOWY
w dziedzinie chorób zakaźnych

Prof. dr hab. n. med. Andrzej Horban

Zalecenia PTEiLChZ, Konsultanta Krajowego w dziedzinie chorób zakaźnych i Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczące postępowania z chorymi zakażonymi SARS-CoV-2, którzy nie wymagają hospitalizacji

22.03.2020 r.

---

1. Przed wypisaniem należy ustalić z pacjentem miejsce izolacji.
2. Pacjent zostaje wypisany z B34.2 lub U07.1, ze zwolnieniem z pracy na przynajmniej 14 dni.
3. Jeśli pacjent ma możliwość izolacji w warunkach domowych należy powiadomić Sanepid i przewieźć do miejsca zamieszkania dedykowanym środkiem transportu.
4. Jeśli pacjent nie ma możliwości izolacji domowej należy przewieźć pacjenta do wyznaczonego miejsca izolacji.
5. Za ustanowienie miejsca izolacji pozadomowej odpowiada Wojewoda.
6. Po upływie 10-12 (u dzieci do 14) dni od wystąpienia objawów, a w przypadku pacjentów bezobjawowych po upływie 10-12 (u dzieci do 14) dni od pobrania wymazu wykazującego po raz pierwszy zakażenie, próbkobiorca pobiera wymaz kontrolny w miejscu izolacji wskazanym przez Sanepid.
7. W przypadku wyniku ujemnego pierwszego badania kontrolnego, wykonuje się drugie badanie kontrolne po przynajmniej 24 godzinach.
8. Po uzyskaniu dwukrotnego wyniku ujemnego (punkty 6 i 7) pacjenta można zwolnić z izolacji, jednocześnie zalecając konieczność zachowania szczególnej higieny rąk przez przynajmniej 7 dni, licząc od ostatniego wyniku ujemnego, ze względu na dłuższe utrzymywanie się wirusa w kale.
9. Dzieci, po uzyskaniu dwukrotnego wyniku ujemnego przez kolejny tydzień nie powinny uczestniczyć w zajęciach w żłobkach, przedszkolach i szkołach.
10. Jeśli którykolwiek z wyników badania kontrolnego jest dodatni należy powtarzać badania w odstępach 7 dniowych do uzyskania negatywizacji, po czym należy postępować zgodnie z punktami 7 i 8.

Przewodniczący PTEiLChZ
Konsultant Krajowy ds. chorób zakaźnych
Główny Inspektor Sanitarny

Minimalny zestaw środków ochrony indywidualnej dla osoby pobierającej wymaz, opiekującej się zakażonym

Zalecany minimalny zestaw środków ochrony indywidualnej chroni przed zakażeniem przez kontakt bezpośredni, drogą kropelkową i transmisją w powietrzu. Skład zestawu opisano w tabeli 1 i pokazano na rysunku 1.

Tabela 1. Minimalny zestaw środków ochrony indywidualnej wymagany w trakcie opieki nad pacjentami z podejrzanym lub potwierdzonym zakażeniem koronawirusem SARS-CoV-2.

Ochrona	Środek ochrony indywidualnej
Ochrona dróg oddechowych	*Maska oddechowa FFP2 lub FFP3 (wersja z zaworem lub bez zaworu)
Ochrona oczu	Okulary ochronne (lub przyłbica twarzy)
Ochrona ciała	Wodoodporny fartuch z długim rękawem
Ochrona rąk	Rękawiczki

*W przypadku braku masek oddechowych FFP2 lub FFP3 zaleca się stosowanie masek chirurgicznych lub zabiegowych. Gdy ten rodzaj zabezpieczania jest stosowany, ryzyko związane z jego stosowaniem powinno być oceniane indywidualnie dla każdego przypadku.

a) Ochrona dróg oddechowych

Maska chroni przed wdychaniem kropelek i cząstek. Ze względu na różne rodzaje masek, powinna być dobierana indywidualnie i wcześniej dopasowana.

ECDC sugeruje stosowanie masek filtrujących klasy 2 lub 3 (FFP2 lub FFP3, ryc. 1). Zawsze należy używać maski FFP3 w trakcie wykonywania procedur, przy których wytwarza się aerozol.

Maski chirurgiczne chronią głównie przed wydychaniem kropelek; ich użycie jest zalecane w przypadku braku masek oddechowych FFP2 lub FFP3 i na podstawie oceny ryzyka poszczególnych przypadków. Maski chirurgiczne nie wymagają przymiarki.

b) Ochrona oczu

Należy stosować okulary lub przyłbicę na twarz (ryc. 2), aby zapobiec ekspozycji spojówki oka na wirusy. Ważne: okulary muszą przylegać do twarzy użytkownika i muszą być kompatybilne ze stosowaną maską.

c) Ochrona ciała

Aby zapobiec zanieczyszczeniu ciała, należy stosować wodoodporne fartuchy z długimi rękawami. Nie jest wymagane, aby były one sterylne o ile nie są używane w sterylnym otoczeniu (np. sali operacyjnej). Jeśli fartuchy wodoodporne nie są dostępne, w zamian użyty może być jednorazowy plastikowy fartuch.

d) Ochrona rąk

Podczas postępowania z podejrzanyimi lub potwierdzonymi przypadkami zakażenia koronawirusem SARS-CoV-2 należy stosować rękawiczki.

Ryc.1. Zalecany minimalny zestaw środków ochrony indywidualnej do opieki nad podejrzanyimi lub potwierdzonymi przypadkami COVID-19: maski FFP2 lub FFP3, okulary, wodoodporny fartuch z długimi rękawami i rękawice.

Ryc.2. Osłona twarzy

Większość elementów środków ochrony indywidualnej występuje w różnych rozmiarach i należy podkreślić, że nie są zgodne z zasadą „jeden rozmiar dla wszystkich”. Właściwe dopasowanie środków ochrony indywidualnej jest niezbędne dla uzyskania ochrony; nieodpowiedni rozmiar nie ochroni użytkownika.

Istnieją różne sposoby zakładania i zdejmowania środków ochrony indywidualnej. ECDC sugeruje procedurę bezpiecznego zakładania i zdejmowania środków ochrony indywidualnej, którą przedstawiono poniżej.

2. Zakładanie środków ochrony indywidualnej

Przed założeniem środków ochrony indywidualnej należy przestrzegać właściwej higieny rąk zgodnie z międzynarodowymi zaleceniami. Należy dokonać dezynfekcji rąk przy użyciu roztworu na bazie alkoholu zgodnie z instrukcjami producenta.

Pierwszy element ochrony indywidualnej, jaki należy założyć (ryc. 3), to fartuch. Istnieją różne rodzaje fartuchów (jednorazowego użytku, wielokrotnego użytku); niniejsze wytyczne przedstawiają wodoodporny fartuch z długimi rękawami wielokrotnego użytku. Podczas korzystania z fartucha z zapięciem z tyłu, jak pokazano poniżej, drugi operator powinien pomóc zapiąć guziki z tyłu (ryc. 4).

Ryc.3. Zakładanie wodoodpornego fartucha z długim rękawem

Ryc. 4. Zapinanie guzików z tyłu; w wykonaniu asystenta

Po założeniu fartucha należy założyć maskę, która chroni przed wdychaniem kropelek i cząstek. ECDC sugeruje stosowanie masek FFP2 lub FFP3 (ryc. 5). Ważne jest, aby odpowiednio dopasować maskę, zgodnie z instrukcjami producenta.

Ryc. 5. Noszenie maski FFP (klasa 2 lub 3)

Metalowy klips na nos musi zostać wyregulowany (ryc. 6), a paski muszą być napięte, aby zapewnić mocne i wygodne dopasowanie.

Ryc.6. Dopasowanie metalowego klipsa na nosie

Jeśli maska zastępcza (maska chirurgiczna) jest noszona, jako zamiennik (ryc. 7), ważne jest, aby prawidłowo umieścić ją na twarzy i wyregulować za pomocą metalowego klipsa na nosie (ryc. 8) w celu uzyskania odpowiedniego dopasowania.

Ryc. 7. Noszenie maski chirurgicznej

Ryc.8. Dopasowanie metalowego klipsa na nosie

Po prawidłowym nałożeniu maski załóż okulary ochronne w celu ochrony oczu. Umieść okulary na paskach maski i upewnij się, że elastyczny pasek okularów dobrze przylega - ale nie za mocno (ryc. 9 i 10).

Ryc. 9. Noszenie okularów z paskiem elastycznym

Ryc. 10. Widok z boku okularów z paskiem elastycznym

Jeśli używane są gogle z plastikowymi zausznikami, upewnij się, że są odpowiednio ustawione i dobrze pasują (ryc. 11).

Ryc. 11. Noszenie okularów z zausznikami

Po okularach następane są rękawiczki. Podczas noszenia rękawic ważne jest, aby naciągnąć rękawicę, aby zakryła nadgarstek na mankietach fartucha(ryc. 12). Dla osób uczulonych na

rękawice lateksowe powinna być dostępna opcja alternatywna, na przykład rękawiczki nitrylowe.

Ryc.12. Noszenie rękawic

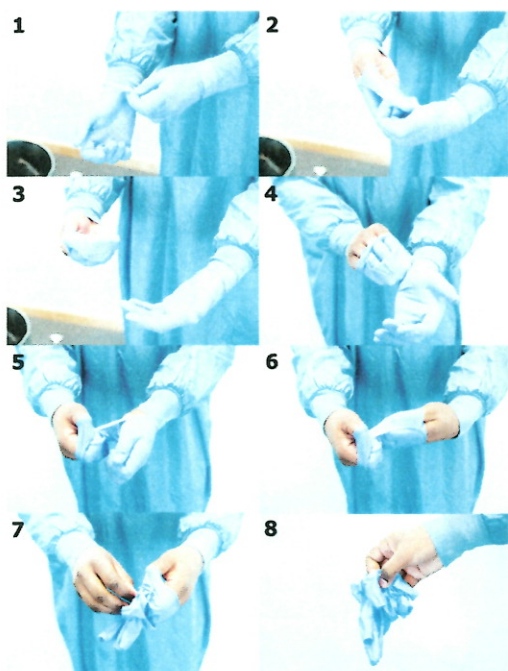

3. Zdejmowanie środków ochrony indywidualnej

Prawidłowe noszenie środków ochrony indywidualnej ochroni pracownika opieki zdrowotnej przed zakażeniem. Po zbadaniu pacjenta zdejmowanie środków ochrony indywidualnej jest kluczowym i ważnym krokiem, który należy starannie przeprowadzić, aby uniknąć samozanieczyszczenia, ponieważ elementy ochrony indywidualnej mogą być już zanieczyszczone.

Najpierw zdejmowane są rękawiczki, ponieważ są uważane za mocno zanieczyszczone. Przed zdjęciem rękawic należy rozważyć użycie dezynfekującego środka na bazie alkoholu. Rękawice należy zdjąć w ośmiu krokach (ryc. 13), a następnie wyrzucone rękawice do kosza na odpady biologiczne.

Rycina 13. Zdjęcie rękawiczek (kroki 1–8)

Po zdjęciu rękawiczek należy wykonać higienę rąk i założyć nową parę rękawiczek, aby kontynuować procedurę zdejmowania pozostałych środków ochrony indywidualnej. Zastosowanie nowej pary rękawiczek zapobiegnie samozanieczyszczeniu.

Po założeniu nowej pary rękawiczek powinien zostać zdjęty fartuch. Podczas korzystania z fartucha z zapięciem na plecach (zgodnie z opisem w tym dokumencie) drugi operator powinien pomóc w rozpięciu tylnej części fartucha (ryc. 14). Asystent powinien nosić rękawiczki i maskę chirurgiczną, które należy zdjąć po rozpięciu fartucha, a następnie zdezynfekować ręce roztworem alkoholu. Po rozpięciu fartucha, pracownik ochrony zdrowia może go zdjąć, chwytając za tył (ryc. 15) i odciągając fartuch od ciała, utrzymując zanieczyszczoną przednią część wewnątrz fartucha (ryc. 16).

Ryc.14. Rozpinanie tylnej części fartucha, wykonywane przez asystenta

Ryc.15. Zdejmowanie fartucha: chwytanie z tyłu

Ryc. 16. Zdjęcie fartuch: oderwanie fartucha od ciała

Fartuchy jednorazowe można teraz zutylizować; fartuchy wielokrotnego użytku należy umieścić w torbie lub pojemniku do dezynfekcji (ryc. 17).

Ryc. 17. Usunąć fartucha do kosza na odpady zakaźne

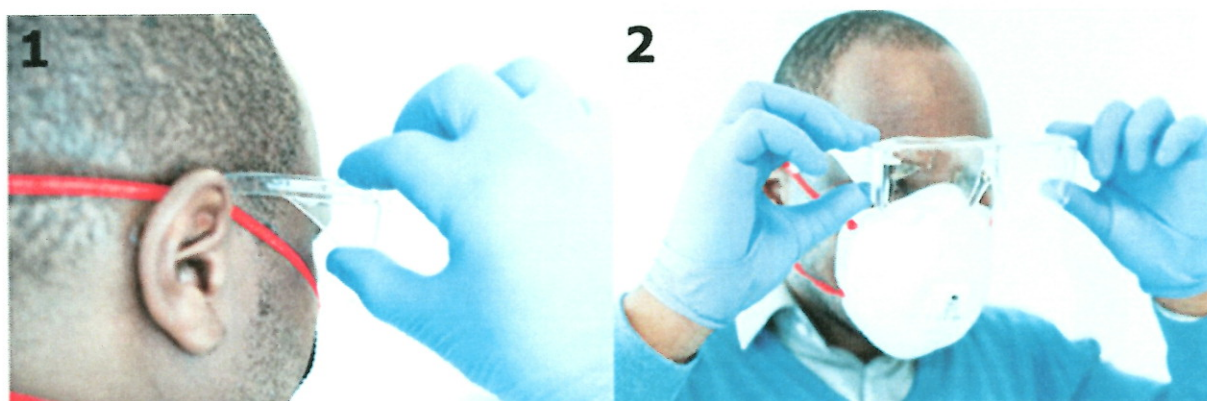

Po fartuchu należy zdjąć i wyrzucić okulary, jeśli są jednorazowego użytku, lub umieścić w torbie lub pojemniku do dezynfekcji. Aby zdjąć okulary, należy umieścić palec pod elastycznym pasem z tyłu głowy i zdjąć je, jak pokazano na rycinie 18. Należy unikać dotykania przedniej części okularów, która może być zanieczyszczona. Jeśli używane są okulary z plastikowymi zausznikami, należy je zdjąć, jak pokazano na rycinie 19.

Rysunek 18. Zdjęcie okularów z elastycznym paskiem (kroki 1–4)

Ryc. 19. Zdjęcie okularów z plastikowymi zausznikami (kroki 1 i 2)

Następnie należy zdjąć maskę. Pod paskami z tyłu należy umieścić palec lub kciuk, a maskę zdjąć, jak pokazano na rycinie 20.

Maskę należy zutylizować po zdjęciu. Ważne jest, aby unikać dotykania maski rękawiczkami (z wyjątkiem elastycznych pasków) podczas zdejmowania. Wszystkie kolejno zdejmowane elementy jednorazowego użytku należy usunąć do pojemnika na odpady zakaźne

Ryc. 20. Zdjęcie maski (kroki od 1 do 4)

Ostatnimi rzeczami, które należy zdjąć, są rękawice. Przed zdjęciem rękawic należy rozważyć użycie roztworu na bazie alkoholu. Rękawice należy zdjąć zgodnie z procedurą opisaną powyżej. Po zdjęciu rękawic należy wykonać higienę rąk.

